

สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย

“อาเซียน” เกิดขึ้นที่ประเทศไทยเมื่อปี 2510 หรือเมื่อ 51 ปีมาแล้ว และ “ประชาคมอาเซียน” ได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี 2558 แต่ท่านทราบหรือไม่ว่า เรามีสมาคมอาเซียนในประเทศไทยสำหรับประชาชนทั่วไปที่สนใจเรื่องอาเซียน และไทยยังเป็นประเทศแรกที่ได้จัดตั้ง “สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย” ขึ้นอีกด้วย

ผู้เขียนมีโอกาสสัมภาษณ์ ดร. จิตริยา ปิ่นทอง นายกสมาคมอาเซียน-ประเทศไทย อดีตเอกอัครราชทูต และรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ จึงขอนำเรื่องเกี่ยวกับสมาคมอาเซียน-ประเทศไทยมาฝากผู้อ่าน เพื่อทำความรู้จักที่มาและบทบาทหน้าที่ของสมาคมนี้ไปพร้อม ๆ กัน รวมถึงประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับอาเซียน

ที่มาของการจัดตั้งสมาคมฯ

สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย (ASEAN Association-Thailand หรือ A.A.T.) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2551 ตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (พ.ศ. 2552-2558) ที่ต้องการให้มีสมาคมหรือองค์กรทำหน้าที่ติดต่อกับภาคประชาชนภายในแต่ละประเทศและสนับสนุนการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกของการเป็นประชาคมอาเซียน โดยเป็นองค์กรไม่แสวงผลกำไร ได้รับเงินสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศโดยกรมอาเซียนและเงินค่าสมาชิก ปัจจุบัน มีสมาชิกประมาณ 2,150 คน และมีคณะกรรมการ 25 คน โดยป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ทำหน้าที่บริหารสมาคมฯ ให้สอดคล้องเห็นและคำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ตามความชำนาญ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนใช้เครือข่ายในการทำงานและประชุมวางแผนทางในการจัดกิจกรรมของสมาคมฯ

ภารกิจหลักของสมาคมฯ

ภารกิจหลักของสมาคมฯ คือ การช่วยขับเคลื่อนภารกิจที่สำคัญต่าง ๆ ของกระทรวงการต่างประเทศ ตลอดจนเสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงการเกิดประชาคมอาเซียนและปลูกฝังความรู้สึกในอัตลักษณ์อาเซียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดทำจดหมายข่าวรายไตรมาสเพื่อแจกจ่ายแก่สมาชิก การจัดส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการและความเคลื่อนไหวในระดับราชการของอาเซียนให้สมาชิกเป็นประจำทุกสัปดาห์ การจัดประชุมคณะกรรมการสมาคมฯ และการประชุมใหญ่สามัญประจำปี การประชุมเชิงปฏิบัติการ งานเสวนา การบรรยาย การปาฐกถาพิเศษ และโครงการสมาคมฯ สัญจร รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันวิชาการต่าง ๆ ทั้งมหาวิทยาลัยและโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียนให้กับประชาชน

กิจกรรมที่น่าสนใจของสมาคมฯ

สมาคมฯ ได้จัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาทิต การบรรยาย และการเสวนาทางวิชาการ โดยมีการหยิบยกประเด็นต่าง ๆ ในอาเซียนเพื่อหารือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักวิชาการและผู้มีประสบการณ์ของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อสรุปและจัดทำประเด็นและข้อเสนอแนะทางนโยบายในเรื่องที่น่าสนใจในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือและบทความ ตลอดจนระดมสมองและให้ทัศนะที่เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและการเตรียมตัวสำหรับการเป็นประธานอาเซียนของไทยในปี 2562 รวมถึงการจัดโครงการสัญจรเพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาไทยจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สู่ประชาคมอาเซียน โดยจัดให้มีสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่เน้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการร่วมกิจกรรมและงานกลุ่ม การร่วมรับฟัง แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับนักศึกษาจากประเทศในภูมิภาคอาเซียนกว่า 100 คน เป็นต้น

ไทยได้ประโยชน์อะไรจากอาเซียน

หลายคนตั้งคำถามว่า ประเทศไทยได้ประโยชน์อะไรจากการเป็นสมาชิกอาเซียน ซึ่งท่านทูตได้ให้ทัศนะไว้อย่างน่าสนใจว่า “ความร่วมมือในอาเซียนเป็นในระดับราชการที่วางกรอบความร่วมมือ กฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ประชาชนได้ประโยชน์ แต่เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น เพราะเมื่อเกิดสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาค ก็ทำให้เกิดโอกาสที่จะร่วมมือกันพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ที่เป็นประโยชน์ แต่เราอาจไม่ตระหนัก ถ้ายังมีความขัดแย้งกันอยู่ในภูมิภาค โอกาสสร้างความกินดีอยู่ดีและความมั่งคั่งคงไม่เกิดขึ้นอย่างทุกวันนี้”

ประโยชน์จากการเป็นประธานอาเซียน

ในปี 2562 ไทยจะเป็นประธานอาเซียน หลายคนสงสัยว่า เราจะได้ประโยชน์อะไรเป็นพิเศษจากการเป็นประธานอาเซียน

“แต่ละประเทศสมาชิกจะหมุนเวียนกันเป็นประธานปีละครั้ง แต่แต่ละครั้งจะมีประเด็นที่ต้องการผลักดันหรือสานต่อ ซึ่งสิทธิพิเศษของประธาน คือ การวางแนวทางหลักว่า อาเซียนควรให้ความสำคัญในด้านใด โดยต้องได้รับความเห็นพ้องต้องกันจากสมาชิกด้วย ไทยมักใช้โอกาสในการเป็นประธานอาเซียนเน้นประเด็นที่เราให้ความสำคัญ

ในแต่ละช่วง เช่น การเมือง ความมั่นคง และสังคม ครั้งนี้ เราคงให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องกับความยั่งยืนของการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง โดยประชาชนต้องได้รับโอกาสและประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

อะไรคือความท้าทายของอาเซียนในขณะนี้

ความเปลี่ยนแปลงในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ นับตั้งแต่การก่อตั้งอาเซียน กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เช่น การค้าเสรี การจ้างงาน ทักษะในการทำงาน การศึกษา เทคโนโลยีและโลกที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้รูปแบบการผลิต การค้า และการบริโภคเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น ในอดีต “เศรษฐกิจศาสตร์” คือ วิชาการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการผลิต แต่ขณะนี้ธุรกรรมหรือการซื้อขายเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา โดยผู้ซื้อผู้ขายไม่จำเป็นต้องมาพบกัน

ที่ผ่านมา อาเซียนมีบทบาทนำประเทศคู่เจรจาของอาเซียนต่างชื่นชมความสำเร็จของอาเซียน รวมถึงการเสริมสร้างความมั่งคั่งในภูมิภาคของประเทศไทยและความร่วมมือที่สร้างสรรค์ในระดับภูมิภาคและเวทีโลก

“อาเซียนเป็นประเด็นหลักในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของไทยและประเทศสมาชิกมานาน ในขณะที่ประเทศคู่เจรจาอาเซียนต่างเรียกร้องให้อาเซียนเป็นตัวกลางหรือศูนย์กลางต่อไป ท่ามกลางสภาพแวดล้อมใหม่ที่ภูมิรัฐศาสตร์ของภูมิภาคและโลกกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน แต่ความท้าทาย คือ อาเซียนจะยังสามารถดำรงความเป็นหนึ่งเดียวและก้าวต่อไปได้อย่างมั่นคง ในฐานะแกนกลางในการกำหนดแนวทางในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ได้ต่อไปหรือไม่”

การเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของติมอร์-เลสเต

อีกประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจของคนทั่วไป คือ เรื่องการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของติมอร์-เลสเต ประเทศหมู่เกาะขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้แสดงความประสงค์ขอเข้าเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2554 ปัจจุบัน ประเทศอาเซียนกำลังพิจารณาหารือกัน เพราะหลักเกณฑ์การรับสมาชิกใหม่ต้องคำนึงถึงความพร้อมของประเทศที่จะเข้าร่วมในทุกด้านและการพิจารณาประเทศประเทศสมาชิกใหม่จะต้องให้ทุกประเทศสมาชิกอาเซียนเห็นชอบร่วมกันด้วย ซึ่งท่านทูตมองว่า

“ไทยสนับสนุนให้ติมอร์ฯ เข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่แรกแสดงความประสงค์ เพราะมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ในภูมิภาคอยู่แล้ว และการขยายสมาชิกภาพน่าจะเป็นผลดีกับอาเซียนโดยรวม เรื่องความพร้อมของประเทศในการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันมาตั้งแต่การรับสมาชิกอาเซียนใหม่ คือ เวียดนาม ลาว เมียนมา และกัมพูชา แต่ในที่สุดก็ดูแลกันไปได้ด้วยดี ไม่น่าจะเป็นปัญหา แต่ต้องใช้เวลา”

เรื่องฝากอยากบอก

กล่าวถึงตรงนี้ เราคงเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้นแล้วว่า ประเทศไทยกับอาเซียนมีความเชื่อมโยงกัน อย่างไม่ใกล้ชิดและอาเซียนได้เอื้อประโยชน์ต่อเราทุกคนไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

หากผู้อ่านต้องการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของอาเซียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ และได้รับจดหมายข่าวของสมาคมฯ ทุก 3 เดือน รวมถึงสิทธิในการเข้าประชุมสามัญประจำปีและร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมฯ สามารถติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ www.asean-thailand.org และอีเมลล์

asean-thailand@hotmail.com และเลือกสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฯ ได้ถึง 4 ประเภท คือ

- สมาชิกประเภทตลอดชีพ
- สมาชิกประเภทรายปี
- สมาชิกสมทบ
- สมาชิกประเภทองค์กร/ สถานศึกษา ได้แก่ ข้าราชการ นักศึกษา นักเรียน ประชาชนทั่วไป

หน่วยงานราชการ เอกชนและสถานศึกษาทั่วประเทศไทยและประเทศในอาเซียน

ก่อนจากกัน ขอฝากทิ้งท้ายไว้ว่า “แม้ประเทศไทยจะมีสมาคมที่ทำหน้าที่หลักในการเสริมสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังความรู้สึกในอัตลักษณ์อาเซียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้คนไทยเข้าใจและใช้ประโยชน์จากอาเซียนได้มากที่สุด แต่สมาคมฯ และกระทรวงการต่างประเทศโดยกรมอาเซียนซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบด้านนโยบาย คงไม่สามารถสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเรื่องอาเซียนในหมู่คนไทยได้โดยลำพัง เราทุกคนและทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมการปลูกฝังให้คนรู้สึกว่าเป็นคนไทย และ “เป็นอาเซียน” และต้องทำตั้งแต่เด็ก ซึ่งทุกโรงเรียนจะมีส่วนช่วยได้มากที่สุด โดยกระทรวงการต่างประเทศสามารถสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนได้ เพราะอาเซียนเป็นเรื่องระดับชาติ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากมาย”

